

Gorczyński Władysław Józef

Data urodzenia: 1879

geograf, klimatolog, członek zwykły Towarzystwa Naukowego w Toruniu w l. 1947–1953.

Urodził się we wsi Bramki w pow. błońskim w rodzinie Feliksa sędziego gminnego i Marii Higersberger. Początkowo nauki pobierał w domu, w 1896 r. ukończył gimnazjum klasyczne w Łodzi. W l. 1897–1902 odbył studia na Wydziale Fizyko-Matematycznym Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, który ukończył ze złotym medalem i uzyskaniem stopnia kandydata nauk fizyko-matematycznych. Od 1900 r. pracował w Biurze Meteorologicznym Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, którego był kierownikiem. W 1904 r. wyjechał na dalsze studia nad aktynometrią na Uniwersytet w Montpellier we Francji, gdzie w 1906 r. otrzymał stopień docteurés Sciences Physiques. W l. 1905–1916 odbywał podróże naukowe do Azji Mniejszej, Egiptu, Sudanu, krajów Maghrebu. W 1910 r. zorganizował Pracownię Meteorologiczną Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W l. 1909–1911 prowadził wykłady z meteorologii na Wydziale Przyrodniczym Towarzystwa Kursów Naukowych w Warszawie. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej podjął się organizacji Państwowego Instytutu Meteorologicznego w Warszawie, w 1919 r. został jego pierwszym dyrektorem. Jako docent wykładał meteorologię na Uniwersytecie Warszawskim oraz na Wydziale Inżynierii Wodnej Politechniki Warszawskiej. W l. 1927–1936 przebywał głównie we Francji, Afryce Północnej i Meksyku. W 1937 r. po powrocie do Polski zamieszkał w Gdyni-Orłowie, gdzie prowadził badania. W 1939 r. wyjechał jako przedstawiciel Polskiej Akademii Umiejętności na Kongres Międzynarodowej Unii Geodezji i Geofizyki do Waszyngtonu. Wykładał tam jako visiting professors na uniwersytetach w Berkeley i Miami oraz badał klimat Ameryki. W maju 1947 r. wrócił do Polski i objął Katedrę Meteorologii i Klimatologii na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W końcu 1947 r. otrzymał nominację na profesora zwyczajnego meteorologii i klimatologii UMK. Dojeżdżał na wykłady do Gdańska, gdzie zorganizował stację aktynometryczną na Bąsaku pod Gdańskiem. Głównym obszarem jego zainteresowań badawczych było promieniowanie słoneczne i metody jego pomiaru oraz klimatologia. Był członkiem wielu towarzystw, w tym: Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Polskiego Towarzystwa Geograficznego, członkiem korespondentem PAU, członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Meteorologii i Hydrologii, Amerykańskiego Towarzystwa Meteorologicznego, TNT. W 1944 r. otrzymał doktorat honoris causa Uniwersytetu w Limie. Zmarł w Poznaniu. Pochowany na Cmentarzu Stare Powązki w Warszawie.

Literatura:

1. Dziewulski W., *Ze wspomnień o profesorze Władysławie Gorczyńskim*, „Przegląd Meteorologiczny”, 1953, z. 1–2, s. 156–158.
2. Duczkowska-Moraczewska H., *Gorczyński Władysław (1879–1953), klimatolog i meteorolog, konstruktor solarymetrów, profesor UMK*, [w:] *Toruński słownik biograficzny*, t. 3, red. K. Mikulski, Toruń 2002, s. 78–81, portr.

Anna Supruniuk